Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden: **Nee**

nota

Kamerbrief stand van zaken Einstein Telescope

Onderzoek en Wetenschapsbeleid

Van

Datum
20 september 2026

Referentie
66357202

Bijlagen
Kamerbrief Einstein telescope

Interdepartementaal afgestemd
BuZA, EZK

Aanleiding

Met deze brief licht u de Kamer in over de laatste ontwikkelingen rondom het locatievoorstel van de Einstein Telescope.
Nu het onderzoek, met positieve resultaten, naar de fysieke haalbaarheid van de driehoek op een haar na is afgerond, is er bij het EMR-projectbureau in Maastricht ruimte om de fysieke haalbaarheid van een L-vorm te onderzoeken. Het onderzoeken van een L-vorm in de EMR regio is van belang om maximale flexibiliteit te behouden bij het indienen van een locatievoorstel, waardoor de mogelijkheid om de Einstein Telescope naar de regio te halen sterk wordt vergroot.

Geadviseerd besluit

Ondertekening van de Kamerbrief.

Kernpunten

Met deze brief informeert u de Kamer over de volgende ontwikkelingen:

- Momenteel gaan we de laatste fase in v.w.b. de voorbereidingen van de EMR-inzet voor de Einstein Telescope.
- Er zijn twee verschillende ontwerpen mogelijk: een enkele driehoek en een dubbele L-vorm verdeeld over 2 locaties in Europa.
- De studie naar de fysieke haalbaarheid van een driehoek in de EMR-regio is bijna afgerond, met goede resultaten op het gebied van geologie, hydrogeologie en seismologie.
- De Europese Einstein Telescope Organisatie (ETO) heeft vorig jaar aan alle partijen gevraagd om een onderzoek te doen naar beide ontwerpen, wat heeft geresulteerd in een desk study naar een L-vorm in de EMR-regio.
- De recent ingestelde wetenschappelijke adviesraad van de EMR heeft in juli 2026 geadviseerd om de desk study verder uit te breiden tot een volwaardig onderzoek naar de fysieke en seismologische haalbaarheid van een L-vorm in de regio, inclusief aanvullende boringen.
- Als gevolg hiervan zal EMR-projectbureau in Maastricht een voorstel maken om ook de fysieke haalbaarheid van een L-vorm te onderzoeken.

- Voor aanvullende boringen en daarbij het succesvol afronden van alle ET-haalbaarheidsonderzoeken, zijn door u reeds extra middelen gereserveerd in de Voorjaarsnota.
- Indien het haalbaar is om een L-vorm in de EMR-regio te realiseren, zou ook een dubbele L-vorm, in samenwerking met Italië, als voorstel kunnen worden ingediend.
- De driehoek blijft als voorstel volledig staan, maar met dit extra voorstel maximaliseert de EMR-regio zijn flexibiliteit en daarmee maximaliseert de regio zijn kansen om de Einstein Telescope naar de regio te halen.
- In oktober zal de ETO een vergelijkingsrapport publiceren tussen beide ontwerpen: de driehoek en de dubbele L-vorm. Dit kan o.a. een belangrijk inzicht geven in de internationale wetenschappelijke voorkeur voor 1 van de 2.
- Later dit jaar zal er ook meer duidelijkheid komen over de bouwkosten van de verschillende ontwerpen.
- Nadat meer bekend is over de fysieke haalbaarheid van de L-vorm in de EMR zal een volledige afweging worden gemaakt over de beste optie voor Europa en de EMR-regio.